

Σύνοψη

Ακολουθούν διάφορες μελέτες περιπτώσεων που προέκυψαν από τις ετήσιες εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και αφορούν φυλετικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές και εθνοτικές διακρίσεις.

Αναφέρεται για παράδειγμα μια Ελληνίδα ουκρανικής καταγωγής, ασκούμενη δικηγόρος, όπου ζήτησε να μην εφαρμοστεί ο Κώδικας Δικηγόρων σύμφωνα με τον οποίο δεν δύναται να διοριστεί χωρίς να συμπληρώσει πενταετία. Ένα άλλο παράδειγμα επισημαίνεται στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, όπου πολίτης διαμαρτυρήθηκε διότι για συμπλήρωση θέσης απαιτούνταν η άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας. Αναφέρονται παραδείγματα ηλικιακών διακρίσεων, όπου πολίτης διαμαρτυρήθηκε για την πρόσληψη προσωπικού στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής για το ανώτατο όριο ηλικίας που τίθεται καθώς και στην περίπτωση εγγραφής πτυχιούχων Νομικής στο βιβλίο ασκουμένων των δικηγορικών συλλόγων. Υπογραμμίζονται παραδείγματα διακρίσεων φύλου όπου χαρακτηριστικά το ΙΚΑ αρνήθηκε σε πατέρα τη χορήγηση της άδειας ανατροφής παιδιού. Ακόμη μια περίπτωση που συνίσταται διάκριση λόγω φύλου, είναι η άρνηση χορήγησης άδειας παρακολούθησης της σχολικής επίδοσης του τέκνου σε πατέρα. Επιπλέον διακρίσεις αναπηρίας όπου υποψήφια για θέση στο διοικητικό προσωπικό του ΙΚΑ διαμαρτυρήθηκε για την απόρριψη του αιτήματός της, θεωρώντας ότι σχετίζεται με την αναπηρία της. Τέλος, σε εργαζόμενη με αναπηρία σε θέση νοσηλευτικού προσωπικού σε περιφερειακό νοσοκομείο είχαν ανατεθεί λόγω της αναπηρίας της διαφορετικά καθήκοντα από τα προβλεπόμενα για τη συγκεκριμένη θέση. Παρακάτω περιγράφονται αναλυτικά.

Μελέτη Περίπτωσης 1. Θρησκευτικές / Πολιτιστικές / εθνοτικές διακρίσεις

Πολιτογραφηθείσα Ελληνίδα ουκρανικής καταγωγής ασκούμενη δικηγόρος ζήτησε να μην εφαρμοστεί στην περίπτωση της το άρθρο 3, παράγρ. 1, εδάφιο β' του Κώδικα Δικηγόρων (ΝΔ 3026/1954), σύμφωνα με το οποίο «Αλλογενής αποκτήσας την ελληνικήν ιθαγένειαν διά πολιτογραφήσεως, δεν δύναται να διορισθῆ δικηγόρος προ της συμπληρώσεως πενταετίας από ταύτης». Με δεδομένο ότι η ενδιαφερόμενη δεν έχει ακόμη συμπληρώσει τη 18μηνη περίοδο άσκησης της, μετά την οποία μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στις εξετάσεις για την απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος, ο Συνήγορος του Πολίτη, αποδεχόμενος ότι η εν λόγω διάταξη θέτει πράγματι τους αλλογενείς πολιτογραφηθέντες Έλληνες σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με τους υπολοίπους Έλληνες ιθαγενείς λόγω εθνοτικής καταγωγής και άρα εγείρει ζητήματα εναρμόνισης με τις διατάξεις του Ν. 3304/2005, συνέστησε σε αυτήν να επανέλθει με το πέρας της άσκησης της, γνωστοποιώντας ήδη το ζήτημα στον οικείο δικηγορικό σύλλογο (υπόθεση 12420/2004).

Μελέτη Περίπτωσης 2. Θρησκευτικές / Πολιτιστικές / εθνοτικές διακρίσεις

Πολίτης διαμαρτυρήθηκε διότι σε προκήρυξη για πλήρωση θέσεων στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής περιελήφθη ο όρος της «άριστης γνώσης της ελληνικής γλώσσας», επικαλούμενος ότι ο συγκεκριμένος όρος ενδέχεται να οδηγήσει σε διακριτική μεταχείριση των υποψηφίων μη ελληνικής καταγωγής. Η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο λόγω έλλειψης έννομου συμφέροντος του αναφερομένου, καθώς ο ίδιος δεν ήταν το «άμεσα ενδιαφερόμενο», δηλαδή το θιγόμενο πρόσωπο. Έγιναν όμως άτυπες προφορικές συστάσεις προς τον διευθυντή του Ινστιτούτου να ληφθεί μέριμνα ώστε να εκλείψει ο κίνδυνος ο παραπάνω όρος της προκήρυξης να οδηγήσει σε έμμεση διάκριση λόγω εθνοτικής καταγωγής εις βάρος των υποψηφίων που δεν θα έχουν ελληνική καταγωγή (υπόθεση 3457/2005).

Μελέτη Περίπτωσης 3. Διακρίσεις λόγω ηλικίας

Πολίτης απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη ζητώντας να εξεταστεί κατά πόσον ανταποκρίνονται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης οι όροι προκήρυξης πρόσληψης προσωπικού στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, με τους οποίους τίθεται ανώτατο όριο ηλικίας για τη συμμετοχή των υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής. Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι υπάρχει ζήτημα εναρμόνισης της προκήρυξης του ΙΜΕΠΟ προς τις διατάξεις του Ν. 3304/2005, δεδομένου ότι η φύση και ο τρόπος παροχής των βοηθητικών καθηκόντων των προς πλήρωση θέσεων δεν δικαιολογούν τον αποκλεισμό όσων ενδιαφερομένων έχουν υπερβεί το 35ο έτος και γνωστοποίησε τις σχετικές διαπιστώσεις του προς τον αρμόδιο υπουργό, προκειμένου να μεριμνήσει για την τήρηση της νομιμότητας εκ μέρους του εν λόγω εποπτευόμενου φορέα (υπόθεση 18429/2005).

Μελέτη Περίπτωσης 4. Διακρίσεις λόγω ηλικίας

Πολίτης απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη προκειμένου να εξεταστεί η συμφωνία με την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων, οι οποίες θέτουν ανώτατο όριο ηλικίας για την εγγραφή πτυχιούχων Νομικής στο βιβλίο ασκουμένων των δικηγορικών συλλόγων. Η Αρχή διαπίστωσε την ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης των διατάξεων του Κώδικα Δικηγόρων προς την κατεύθυνση της σαφούς εναρμόνισής τους με τις ελάχιστες απαιτούμενες στον Ν. 3304/2005 προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι θεμιτή η διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να θεωρηθούν οι διατάξεις αυτές ως αντικείμενες στην αρχή της ίσης μεταχείρισης υπό την έννοια του Ν. 3304/2005 και ως ήδη καταργηθείσες. Για τον σκοπό αυτόν απέστειλε έγγραφο προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, το οποίο κοινοποίησε προς τον πρόεδρο της ολομέλειας των δικηγορικών συλλόγων. Το ΔΣ του Δικηγορικού Συλλόγου Πατρών εμμένει στην αρχική απορριπτική απόφαση. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, κατά το παρελθόν έχει ακυρώσει όμοιες πράξεις, με το σκεπτικό ότι οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα Δικηγόρων αντίκεινται προς υπέρτερες συνταγματικές διατάξεις (υπόθεση 18213/2005).

Μελέτη Περίπτωσης 5. Διακρίσεις λόγω φύλου

Πατέρες εργαζόμενοι στον δημόσιο τομέα ζήτησαν με αναφορές τους τη συνδρομή του Συνηγούρου του Πολίτη προκειμένου να κάνουν χρήση 9μηνιας άδειας ή μειωμένου ωραρίου για την ανατροφή του παιδιού τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημέρωσε τους ενδιαφερομένους για το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, καθώς και για την επικείμενη τότε ψήφιση του νέου δημοσιούπαλληλικού κώδικα, το άρθρο 53 του

οποίου προβλέπει τη χορήγηση της άδειας ανατροφής παιδιού και στους πατέρες και τους καθοδήγησε προκειμένου να καταθέσουν το συντομότερο δυνατόν σχετική αίτηση στην υπηρεσία τους. Οι σχετικές αιτήσεις αλλού καρποφόρησαν και αλλού εκκρεμούν. (υποθέσεις 17858/2006 και 14395/2006).

Μελέτη Περίπτωσης 6. Διακρίσεις λόγω φύλου

Εργαζόμενος των ΗΛΠΑΠ ισχυρίστηκε με αναφορά του ότι η άρνηση χορήγησης σε

αυτόν άδειας παρακολούθησης της σχολικής επίδοσης του τέκνου του συνιστά διάκριση λόγω φύλου. Από τα στοιχεία του φακέλου της αναφοράς του και την επαφή με τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν προέκυψε κατ' αρχήν άμεση διάκριση λόγω φύλου. Εν τούτοις, διερευνάται το ενδεχόμενο μήπως, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι η πλειοψηφία των εργαζομένων των ΗΛΠΑΠ είναι άνδρες, η άρνηση χορήγησης της εν λόγω άδειας, παρ' ότι προβλέπεται η εναλλακτική χρήση της από τον πατέρα με βάση το άρθρο 9, παράγρ. 2 του Ν. 1483/1984, συνιστά έμμεση διάκριση λόγω φύλου (υπόθεση 18643/2006).

Μελέτη Περίπτωσης 7. Διακρίσεις λόγω αναπηρίας

Υποψήφια για θέση στο διοικητικό προσωπικό του ΙΚΑ διαμαρτυρήθηκε για την απόρριψη του αιτήματός της, θεωρώντας ότι σχετίζεται με την αναπηρία της. Ο Συνήγορος του Πολίτη τής συνέστησε να ασκήσει την προβλεπόμενη ένσταση κατά της απόρριψης, η δε αρμόδια υπηρεσία την διαβεβαίωσε προφορικά ότι το ζήτημα επρόκειτο άμεσα να διευθετηθεί. Τελικά η ενδιαφερόμενη προσλήφθηκε (υπόθεση 2410/2006).

Μελέτη Περίπτωσης 8 . Διακρίσεις λόγω αναπηρίας

Εργαζόμενη με αναπηρία σε θέση νοσηλευτικού προσωπικού σε περιφερειακό νοσοκομείο ζήτησε τη μετάταξή της σε θέση διοικητικού σε άλλο περιφερειακό νοσοκομείο. Από τη διερεύνηση της αναφοράς προέκυψε ότι ήδη στη θέση που κατείχε της είχαν ανατεθεί λόγω της αναπηρίας της διαφορετικά καθήκοντα από τα προβλεπόμενα για τη συγκεκριμένη θέση. Από το γεγονός αυτό ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε ότι είχε εκπληρωθεί η προβλεπόμενη από τον Ν. 3304/2005 υποχρέωση για εύλογες προσαρμογές και το αίτημα για μετάταξη σε άλλο νοσοκομείο υπερέβαινε τη συγκεκριμένη υποχρέωση. Η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο,

δεδομένου ότι δεν διαπιστώθηκε παραβίαση της κείμενης νομοθεσίας (υπόθεση 3429/2006).